

اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری
استان اردبیل

سیزدهمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران
و سومین همایش ملی میانیت از منابع طبیعی و محیط زیست
10 و 11 مهرماه 1397، دانشگاه محقق اردبیلی

ارائه یک چهارچوب شاخص-محور برای ارزیابی جامع سلامت و پایداری آبخیزها با تأکید بر آینده پژوهی

امیر سعدالدین¹، سید حمیدرضا صادقی²، آرش زارع گاریزی³، زینب حزباوی⁴، امید اسدی نلیوان⁵

1- دانشیار، دانشکده مرتع و آبخیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، (amir.sadoddin@gau.ac.ir)

2- استاد، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس (sadeghi@modares.ac.ir)

3- استادیار، دانشکده مرتع و آبخیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان، (arash.zare86@gmail.com)

4- دانش آموخته دکتری علوم و مهندسی آبخیزداری، دانشکده منابع طبیعی، دانشگاه تربیت مدرس، (z.hazbavi@modares.ac.ir)

5- دانشجوی دکتری علوم و مهندسی آبخیزداری، دانشکده مرتع و آبخیزداری، دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

(asadi.omid67@yahoo.com)

چکیده

سلامت و پایداری آبخیز از مفاهیم مهم در زمینه حفاظت و مدیریت پایدار آبخیزها به شمار می رود. نبود یک چهارچوب مفهومی جامع و دستورالعمل‌های عملیاتی و شفاف برای ارزیابی جامع آبخیزها، انجام پژوهش در این زمینه را توجیه می نماید. هدف این مقاله، پیشنهاد یک چهارچوب عملیاتی برای ارزیابی جامع وضعیت سلامت و پایداری آبخیزهای کشور است که در نهایت منتج به آرایه یک سنجه ترکیبی استاندارد در این زمینه می شود. بدین ترتیب امکان مقایسه حوضه های رودخانه ای/آبخیزها و تعیین اولویت آنها در راستای طرح ریزی اقدامات مدیریتی به منظور بهبود وضعیت سلامت و پایداری آبخیزها میسر خواهد شد. تعیین وضعیت خدمات آبخیزها و توجه به روابط علی-معلولی، در نظر گرفتن سطوح تاب آوری و توجه به پویایی وضعیت آبخیزها از مزایای چهارچوب پیشنهادی محسوب می شود.

واژگان کلیدی: ارزیابی جامع، وضعیت سلامت و پایداری، پویایی، تاب آوری، سناریوهای آتی.